



---

---

## Публікації

---

---

### МИРОСЛАВ ПЕТРІВ. ВІДРОДЖЕНЕ ІМ'Я

Марія ГОРБАЛЬ

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-9287-8336>  
провідний науковий редактор,  
Інститут народознавства НАН України,  
проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна,  
e-mail: horbal.m@gmail.com

Він належав до літературної еліти Львова 1930-х років, еліти, яка творила неохопний культурний простір Галицького краю. Його товариші та однодумці — Юрко Шкрумеляк, Роман Завадович, Марійка Підгірянка, усі тогочасні майстри як слова, так і пензля. Писав вірші та оповідання. Поле його творчого оприявлення — львівські журнали, переважно дитячі, а це «Світ дитини», «Дажбог», «Дзвони» тощо. Сам Мирослав Петрів власних дітей не мав, його дітьми були діти усієї України.

Народився Мирослав Олексійович Петрів (іл. 1)<sup>1</sup> 1912 року в с. Селисько нині Пустомитівського району на Львівщині. Початкову освіту здобув у школі в рідному селі. І тут сталася в родині трагедія — коли хлопчик вчився у селиській школі, наприкінці I Світової війни, а точніше — в червні 1918 р., в Італії, як вояк айстро-угорських військ, загинув батько Олексій. (Похований на Півночі Італії, у братській могилі). Троє синів залишаються сиротами — Володимир (1908 р. н.), Михайло (1910 р. н.) та Мирослав (1912 р. н.). Їхня мама Олена Петрів (іл. 2), родом із с. Коцурів на



Іл. 1. Мирослав Олексійович Петрів

---

<sup>1</sup> Усі портрети, використані у цій статті, взяті з Інтернет-сайту МИРОСЛАВ ОЛЕКСІЙОВИЧ ПЕТРІВ. URL: <https://www.geni.com/people/%D0%9C%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2-%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B2/600000009956087160>



Іл. 2. Олена Петрів, мати



Іл. 3. Марія Петрів, дружина



Іл. 4. Мирослав Олексійович Петрів з учительським колективом та учнями 7-го класу с. Селисько, 1953-й рік

Львівщині, вдруге виходить заміж за селиського парубка Кирила Яремка. Від другого шлюбу народжується ще четверо дітей — Ярослава, Сте-

фанія, Софія і Богдана. Отож старенька хатина, збудована в 1881 році, ледь поміщувала таку кількість дітвори.

Вітчим Мирослава Петріва Кирило продав кусок землі в селі, яка належала батькові осиротілих хлопців (ту землю купує подружжя Калитин Іван та Марія — з німецького роду Баум, тому самоназва місцевості — до Бамихи), і мама Олена відправляє двох синів, старшого і молодшого, Володимира та Мирослава, на навчання — хлопці закінчують Львівську учительську чоловічу семінарію, потім — Краківський університет.

В 1942 р. районне управління освіти (м. Винники) скерує Мирослава Олексійовича Петріва із дружиною Марією (іл. 3) на роботу в с. Селисько, де Мирослав Олексійович обіймає посаду учителя української мови та літератури, а також німецької мови, згодом німецьку викладає його дружина — (іл. 4). Оскільки молодому подружжю нема де жити, їм виділяють дві кімнати (від Густинця) у приміщенні панського маєтку. З 1946-го цей панський маєток, в якому ще недавно (до 1942 р.) жив пан Гостомський, став використовуватись як сільська школа. Інші дві кімнати обіймає Мазуренко Федір Антонович, військовий відставник, родом з Вінничини, якого прислали як директора школи (приїхав ще у військовій шинелі). Отож Федір Антонович поселяється там само, обіймаючи наступні дві кімнати (від села). Обидві сім'ї мають окремі сільськогосподарські прибудови, де тримають кури, мають по земельній ділянці під город.

В 1940-х роках в селі, як і в усьому Галицькому краї — неспокій. 18 березня 1941 р. в с. Селисько створюється колгосп. Колгоспні бригадири, а, правильніше, усі сільські комуністи творять атмосферу зверхності, грубості, всевладдя, страху. До середини липня 1941 року ціла Галичина була окупована німецькими військами, отож прийшли в село інші карателі. В 1943 р. діють українські націоналістичні підпілля. В селі час від часу відбуваються облави, які супроводжуються постійним страхом жителів села.

Зимом 1943-го на горищі в селиській сільській школі Мирослав Олексійович Петрів переховує старшого брата Володимира, на той час заступника окружного провідника ОУН на Рогатинщині, та його дружину — Головацьку Євгенію — зв'язкову УПА (іл. 5). (16 грудня 1946 р. Володимир Олексійович Петрів був убитий КДБістами в криївці у с. Дички на Рогатинщині).



Іл. 5. Володимир Олексійович Петрів з дружиною Євгенією



Іл. 6. Михайло Олексійович Петрів

В селі багато зрадників. Знають патріотичну творчість Мирослава Олексійовича, знають про їхнього старшого брата Володимира, заступника провідника ОУН на Рогатинщині. Мирослав Олексійович, хоча і «під прикриттям» директора школи Федора Мазуренка, все ж переживає за долю свою, за долю багатодітної сім'ї свого другого брата Михайла (іл. 6). Тому разом з ним, братом Михайлом, вирішують залишити село і в 1959 р. переїжджають у місто Винники на Львівщині, де будують спільне житло. Але поки будинок у Винниках будується, Мирослав Олексійович з дружиною вчителюють у с. Гаї біля Винник на Львівщині. Мирослав Олексійович викладає фізику, дружина — ма-

тематику. Знімають у Гаях квартиру, яку їм оплачує винниківське управління освіти. Взяли на виховання хлопчика з родини з Польщі, Володимирка, скоріш за все то був син Ярослави Яремко (Бурої), молодшої сестри по мамі Мирослава Олексійовича (Ярослава Бура мала п'ятеро дітей). Та хлопчик не прижився у родині Петрівих і повернувся назад додому.

Помер Мирослав Олексійович Петрів після перенесеного інсульту в червні 1966 року, похований у м. Винники. Залишив по собі «папку паперів», спалену невдячними людьми. Очевидно, то були його неопубліковані твори, оскільки з 1940-х років він уже не публікувався ніде.

Мені вдалось віднайти декілька віршів свого земляка Мирослава Петріва у львівському журналі «Світ дитини» [1], які я з приємністю подаю.

На Інтернет-сторінці журналу «Веселка. Журнал для української дітвори» за 1954 рік, ч. 2, 15 жовтня [2] (в одному єдиному журналі) знаходжу аж два вірші («Надходить осінь», «Який це Ріг?») та одне оповідання («Дуб і ялина») Мирослава Петріва. Журнал «Веселка» виходить як додаток до газети «Свобода» (з 1954 до 1994 року) у видавництві «Свобода» (США) заходами Українського народного союзу. На його сторінках друкувались поезія та проза українських митців Романа Завадовича, Олександра Олеся, Лесі Храпливої, Інни Рогавської та ін. «Веселка» була змістовним джерелом матеріалів для виховання національно свідомої молоді. Отож ті твори Мирослава Петріва, скоріш за все, були надруковані без відома автора, однак із подання когось із галицьких поетів-емігрантів, як от Лесі Храпливої (яка в 1944 р. з батьками емігрувала на захід), чи Романа Завадовича, який того ж 1944 р. виїхав до Німеччини, а потім до США, де з 1954 р. був членом редакційної ради того дитячого журналу «Веселка».

Те саме можна сказати про вірш «Львів», віднайдений в іншому американському журналі «Готуйсь» (Журнал пластового новацтва. Нью-Йорк, 1958, ч. 9 (49), листопад) [3].

У 2008 р. у київському видавництві «Ранок» вийшов друком посібник Л.П. Бабаєвої «Готуємось до уроків позакласного читання. 3 клас» [4], де опублікований скорочений варіант вірша Мирослава Петріва «Рідний край».

Вірш «Шануй старших» М. Петріва віднайдений у виданні «Золота книжка». Упорядник Галина Кириєнко. Серія «Християнська читанка» [5].

Пошукову працю творчості Мирослава Олексійовича Петріва обов'язково треба продовжити, оскільки це гордість усієї Галичини, гордість усієї України.

#### ВЕСНА

Ходить веснонька  
По наших краях.  
— Хто зловить щастя,  
Пташечку в гаю?

Пташко-крушино,  
Не полошися,—  
В серденьку моїм  
Ти загіздіся [1, 1938, ч. 5, с. 132].

#### БІЛЕНЬКЕ ПЕРЦЕ

Плаває по морі  
Біленьке перце,  
Малá Ганя бузьків  
Вже три тижні жде.

Прилетіли бузьки,  
Ластівочок сто. —  
На Ганиній хаті  
Порожнє гніздо.

А де ж тіі бузьки?  
Чи вернуться ще?  
Плаває по морі  
Біленьке пірце [1, 1938, ч. 4, с. 121].

#### ЛАСТІВКА ЩЕБЕЧЕ

Віть, віть, віть, віть,  
Дивіть, дивіть!  
Весни привіт  
Прийміть, прийміть!  
Весна, діти,  
Ходіть, ходіть!  
Віть, віть, віть, віть,  
Дивіть, дивіть!

Ті, ті, ті, ті, —  
Гарно в літі:  
Сонце світить  
На блакиті,  
А я ловлю  
Мушки в леті.  
Ті, ті, ті, ті, —  
Гарно в літі [1, 1938, ч. 6—7, с. 175].

**СРІБЛОЗЛОТИЙ ПАН**

Гляну в літі ген по світі,  
Ген, на збіжжя лан —  
Їде в житі у кареті  
Їде срібний пан.

Їде, їде, вже заїхав  
На пишеничний лан. —  
Їде в бричці по пишеничці  
Їде злотий пан.

Протру очі — не толочить  
Він пишеничку, ні, —  
Лиш колосся нахилє  
Зерном до землі.

Осінь оре... Вбрало поле  
Чорненький жупан, —  
Переїхав, переїхав  
Срібло-злотий пан [1, 1938, ч. 6—7, с. 164].

**ПРИЙШЛА ОСІНЬ...**

Прийшла осінь господарна,  
Вже доспіли всі садки —  
То ж то радості і втіхи  
Мають малі діточки.

Ось там яблучка червоні  
Аж погнули гіллячки,  
А там далі знов на груші  
Гарні, жовті грушечки.

Онде знов сливки сині,  
А тут знову білі.  
А всі такі солоденькі,  
Бо вже добре спілі.

А ось тут ростуть угорки,  
Там далі — бресквині —  
Діти ходять і смакують,  
Такі втішні нині.

Прийшла осінь господарна,  
Вже доспіли всі садки —  
То ж то радості і втіхи  
Мають малі діточки [1, 1938, ч. 10, с. 225].

**ДО ШКОЛИ...**

В серпні всі труди звалились  
На сердечну перепілку —  
З деркачем собі найняли  
Лан пишениченьки на спілку.

А в гнізді дрібненькі діти  
Немічні, мов ті каліки,

Ще нароблять собі лиха —  
От, як діти без опіки.

Та якось жнива минули,  
Похмуріло наше поле, —  
Підросли перепелятка —  
— Ану, діточки, до школи!

Вчила стара перепілка...  
Діти снопи рахували,  
А потім собі весело  
На стерниці заспівали:

«Піть-піді, геть, білі  
Хмарррри...»  
Вчились чемно і прикладно,  
І не знали, що то кара.

Як уміла, так учила  
Перепілка свої діти,  
Щоб по світу не розбрелись  
Без Розуму та освіти [1, 1937, ч. 8—9,  
с. 202].

**СПІВАЙ, ДИТИНО!**

Співай, дитино, людям на втіху,  
Твої усточки — квіточка сміху,  
Полетиш, пташко, вмовкнеш на хвильку,  
Рушиш світ красний, розцвілу гильку.

Нині, як горе в серденьку мами.  
Як чорна хмара висить над нами, —  
Співай, дитино, всім нам на втіху,  
Твої усточка — квіточка сміху... [1, 1938,  
ч. 3, с. 95].

**НАДХОДИТЬ ОСІНЬ**

Гей, надходить Осінь —  
Пташенята босі,  
А зайчата й лисенята  
Без кожухів досі.

Гей, надходить Осінь —  
Квітка сонця просить:  
«Я не знала, не зів'яла.  
Не заснула досі...»

Гей, надходить Осінь —  
Їжак листя носить,  
«Йди-но, свате, в нірку спати —  
Нагулявся досить!»

«Осене, не злися,  
Усміхнись до мене!

*Як мені не заспіваєш,  
Не засну я, нене!»*

*От, співає Осінь:  
«Люлі — люлі — люлі...  
Спіть же, квіти і звірята —  
Вже скінчилися гулі!» [2, с. 1].*

*ЯКИЙ ЦЕ РІГ?  
Ви вгадали — це не ріг,  
Тільки місто — Кривий Ріг.  
І шукайте місто це  
Над рікою Інгульцем.  
Там родовища руди,  
Пребагаті, хоч куди!  
А з руди є той метал —  
Найцінніша в світі сталь [2, с. 14].*

## ДУБ І ЯЛИНА

### Оповідання

Прийшов золотоволосий Жовтень і скликав дерева на збори. Зійшлися берези, осоки, вільхи, берести, в'язи, липи, буків гладкокорих багато, прийшла модрина, прийшов наостанку і дуб кострубатий. А Жовтень каже:

— Зима надходить. Пташки відлетіли у вирій, тварини приготували собі затишні криївки, квіти зів'яли. Час і вам готуватися до зими! Час вам соки в коріння стягати, прекрасні листочки скидати, на зиму засипляти.

Збори закінчилися, золотоволосий Жовтень пішов оглядати сади, а дерева розійшлися по лісі.

Стягнула береза в коріння соки, щоб узимку від морозу не потріскалися її білі боки, і листя вмить стало жовте. Стягнув і явір у коріння соки, щоб узимку не потріскалися боки, і листя стало золоте. Стягнув і бук у корінь соки, щоб узимку від морозу не потріскалися боки, і листя стало червоне. Так усі дерева стали жовті, золоті або червоні — і граби, і липи, і в'язи, і осики, і підлісок листовий пребагатий, тільки далі зеленіла ялина, зеленіла модрина й зеленів старезний дуб кострубатий.

— Чом ти, ялино, не слухаєш наказу Жовтня? Чом далі зеленієш, чом соків у коріння не стягаєш, чом голочок зелених не скидаєш?

— Я маю час. Скидаю голочки, та всіх зразу не мушу.

— Ялино! Ти знаєш, що я в цьому лісі цар — я, дуб старий, кострубатий. Я цього не стерплю, щоб хтось

у моїм лісі зеленів, а я стояв сіренький, немов прошак. Адже я цар! Як не скинеш голочок, я не скину листя. У мене тіло тверде, кора груба, гілки витривалі, листочки мов зі шкіри. Я не боюся морозів!

Вернувся золотоволосий Жовтень і став дерева оглядати. Бачить — всі позолотили, тільки зеленіє ялина, зеленіє модрина і дуб старезний кострубатий. — Чому ж ти, дубе зелений, листя не скидаєш?

— Я не скидаю і не скину! Моє тіло тверде, кора груба, гілки витривалі, листя мов зі шкіри! Я морозів не боюся! Ото порядки! Я, цар, маю стояти в сіренькім одязі, мов прошак, а ота ялина буде пишатися зеленню! Ні! Я цього не стерплю!

Жовтень сів під дубом і почав йому казати:

— Слухай, дубе! Це не є моя примха, ані особлива ласка для ялини. Вона може зеленню взимку пишатися, а ти ні. Загинеш, як мене не послухаєш.

— Загину? Від холоду? Адже я сильний, кора моя груба.

— Як не від холоду, то від посухи, від спраги загинеш.

— Що ти верзеш? Щоб я зимою мав загинути від посухи, від спраги? Це вже, вибач за слово, теревені.

— Адже з твоїх листочків випаровує багато води. За місяць випарують всі нагромаджені припаси. Води корінням не набереш, бо ж земля замерзне. Так висохнуть твої гілки, бо втратять воду, зісхне і коріння.

— А чому ж ялині ти дозволяєш зеленіти? Чи ж вона не загине від спраги?

— Ні, вона не загине! З її дрібних голочок випаровує так мало води, що вона не втратить за зиму всіх нагромаджених припасів. Вона може зеленіти, це їй ніколи не зашкодить.

Почувши таке, дуб вже не сперечався, позолотів і став листя скидати [2, с. 2—3].

### Львів

*Як сонце Києва погасло,  
Як чорні хмари татарви  
Покрили небо наше ясне,  
Дніпра стоптали береги,  
Тоді то зіркою зацвів  
Наш рідний город — славний Львів.*

*Високий Замок.  
Мла сталева  
Покрила сонні дерева.*

Тут смілий князь з душею лева  
З ім'ям величним, гордим, Льва,  
Бував, і часто з замку веж  
Беріг безпеки рідних меж.

Напроти Замку храм великий —  
То пишний, славнозвісний Юр.  
То звідси владний скиптр Владики,  
Як згас вже княжий блиск пурпур,  
Сіяв і нарід наш навчав,  
Щоб віру предків зберігав.

Волоська церква струнковожежа,  
Твердиня Львова, храм міщан,  
Що у церковних братств, мережах  
Зібрали наш міщанський стан,  
І не лякались кривд та бід,  
Щоб тільки зберегти свій рід.

О, не журися, рідний Львове!  
Хоч був покрив тебе туман,  
Та блиснув сонечком обнови  
Палкий, сміливий Маркіян.  
І знов у тіні сивих веж  
Так живо й молодо цвітеш.

О, не журися, рідний Львове,  
Про тебе слава йде лунка,  
Що тут сіяв огнем любови  
Великий, світлий ум Франка.  
І він сіяє ще тепер,  
Хоч сам поет давно помер.

Сміливо блиснув і криваво  
Геройський Листопада зрив,  
Щоб так достойно, величаво  
Над морем українських нив  
Назавжди вже зорею цвів  
Наш рідний город — славний Львів [3, с. 5].

#### НЕ ЖАЛЬ ТОБІ, ЗЕМЛЕ

Не жаль тобі, земле, не жаль тобі ненько,  
Діток твоїх любих весняних?  
Не жаль тобі земле, не жаль тобі ненько,  
Квіток твоїх рідних рум'яних?

Не жаль тобі ненько, не жаль, Україно,  
Дітей, що, як квіти, зів'яли?  
Не жаль тобі, ненько не жаль, Україно,  
Дітей, що за волю упали?

Земля не радіє квітом перецвілим,  
Де осінню квітка зів'яне —  
В тім місці квіток сто барвистих веселих

Розбудить ще сонце весняне.

Не жаль Україні дітей, що упали,—  
Де серце юнацьке єдине  
Замовкне, таких сто сердець загориться  
Любов'ю до волі країни.

#### РІДНИЙ КРАЙ

Під рідним небом жайворон співа —  
Я рад би знати тих пісень слова.  
Я слухав, чув: співала та пташина  
Одне святеє слово: Україна.

На ріднім полі шепчуть колоски —  
Я рад би знати тихі їх думки.  
Я слухав, чув, як кожна колосина  
Шептала тихо слово: Україна.

У ріднім краю зелен гай шумить —  
Я знати рад, про що він мріє-снить.  
Я слухав, чув, як кожна деревина  
Шуміла ніжно слово: Україна.

О Боже, дай повік любить той край,  
Де квітка, пташка і зелений гай,  
Де кожна вірна тій землі дитина  
Живе єдиним словом: Україна [4].

#### ШАНУЙ СТАРШИХ

— Діти любі, — каже мати, —  
треба старших шанувати,  
то дасть Господь всього світу  
й вам прожити многі літа...  
Варт пошани сивий волос  
і старенький тихий голос;  
і тим зморшкам придивіться,  
встаньте з місця, поклоніться! [5]

Поезію Мирослава Олексійовича Петріва я знайшла також на сайті [http://abetka.ukrlife.org/river\\_ua.htm](http://abetka.ukrlife.org/river_ua.htm) «Весела абетка» — складова великого сайту «Українське життя в Севастополі» (ідея та наповнення — Микола Владзімірський). Розділ «Читанка» «Веселої абетки» (в електронному варіанті) відкривається поезією Мирослава Петріва «Українські ріки», заілюстрованою художником Петром Холодним (молодшим), а тому подаю поезію Мирослава Петріва в тому вигляді, як вона поміщена у «Веселій абетці» (іл. 7):

#### УКРАЇНСЬКІ РІКИ

Засіяло сонце,  
Щез холодний лід —  
І всі ріки вільно



Іл. 7. Ілюстрація до поезії Мирослава Петріва «Українські ріки» в розділі «Читанка» «Веселої абетки»

Вже плывуть у світ.  
Покидає **ТИСА**  
Свій гористий край,  
І плыве на південь  
В голубий Дунай.  
З бистрим **ЧЕРЕМОШЕМ**  
Мчить прозорий **ПРУТ** —  
Не страшний нам простір,  
Ні мандрівки труд.  
В дальню синю Вислу  
Крізь зелений луг  
**СЯН** плыве срібlistий  
І спокійний **БУГ**.  
І **ДНІСТЕР** поважний,  
Сяну рідний брат,  
В наше рідне море  
Котиться з Карпат.  
Золотим Поділлям  
Мирно, без тривоги,  
Мов хазяїн чесний,

Тихо в'ється **БОГ**.  
Не забути, рідні,  
Вас ніде повік,  
Тихі ясні води  
Українських рік.  
І **ДНІПРО** могутній  
Пути з льоду рве,  
Гордо та велично  
Степом він плыве.  
З ним повільна **ПРИП'ЯТЬ**  
І ясна **ДЕСНА**...  
Заквітчала рясно  
Береги весна.  
Мимо шахт спокійно  
**ДІН** плыве з **ДІНЦЕМ**,  
Наче рідний батько  
З сином-молодцем.  
І **КУБАНЬ** з кавказьких  
Кам'яних воріт  
Котить жовті води  
Й нам несе привіт.  
Ці прекрасні ріки  
Сяють нам у млі,  
Мов ласкаві очі  
Рідної землі.  
Ці про них співали  
Козаки пісні  
У ярмі турецьким  
Ген, на чужині [6].

1. «Світ дитини». Журнал для дітей. Львів.
2. «Веселка. Журнал для української дітвори». Джерзі Ситі, 1954. Ч. 2. 15 жовтня. URL: <https://www.svoboda-news.com/archiv/veselka/1954/Veselka-1954-02.pdf>
3. «Готуйсь». Журнал пластового новацтва. Нью-Йорк, 1958. Ч. 9 (49). Листопад. С. 5.
4. Петрів Мирослав. *Рідний край*. Бабаєва Л.П. Готуємось до уроків позакласного читання. 3 клас: посібник. Київ: Ранок, 2008. С. 98.
5. Петрів Мирослав. Шануй старших. Золота книжка. Упоряд. Галина Кириєнко. Серія «Християнська читанка». Київ: Братське, 2012. С. 212.
6. Петрів Мирослав. *Українські ріки*. URL: [http://abetka.ukrlife.org/river\\_ua.htm](http://abetka.ukrlife.org/river_ua.htm).





---

---

## Рецензії

---

---

### ВТРАЧЕНИЙ СВІТ У ОБ'ЄКТИВІ ФОТОГРАФА

Тетяна НАКОНЕЧНА (ГОЩІЦЬКА)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8596-8974>

кандидатка історичних наук, наукова співробітниця,

Інститут народознавства НАН України,

відділ історичної етнології,

проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна,

e-mail: hoshchitska.tetiana@gmail.com

**Галичина ХХ ст. у світлинах**

**Юліана Дороша. Упорядники**

**Лариса Караваєва, Михайло Лабойко,**

**Наталія Тимець. Львів: Априорі,**

**2021. 120 с.**

Надзвичайно важливими для дослідження традиційної культури будь-якого етносу є різноманітні візуальні джерела. Серед них чи не найціннішими та репрезентативними є фотофіксації, які до нас доносять чимало інформації, багато цікавих нібито дрібниць та деталей, про які не згадують письмові пам'ятки. Якщо розглядати територію Галичини, то масив фотографій з цих теренів зроблених у період другої половини ХІХ ст. — першої половини ХХ ст. є доволі значним та різноманітним. Особливе піднесення у розвитку фотомистецтва тут спостерігалося з початку 20-х рр. ХХ ст., і було пов'язано як із значним технічним поступом у розвитку фотографії (спрощення процесів фотографування, проявки, монтажу та друку фото), впливом активної діяльності американських та європейських фотомитців та журналістів, та, головне, появи кола ентузіастів цієї справи власне у Галичині. Одним із найактивніших серед них був фотодокументаліст, публіцист, засновник професійного кіномистецтва в Західній Україні, один із організаторів Українського фотографічного товариства Юліан Дорош (1909—1982 р.). Його доволі значна та багатогранна спадщина порівняно недавно почала привертати увагу дослідників. Зокрема, у 2021 р. у видавництві «Априорі» побачив світ альбом світлин фотомистця «Галичина ХХ ст. у світлинах Юліана Дороша», до якого увійшли майже 300 світлин періоду 1928—1976 р. Основу видання склали фотографії із Гуцульщини та Покуття (куди мистець повертався постійно, і які, власне, зробили його відомим), та включено деякі світлини з Волині, Поділля, Опілля та Закарпаття. Загалом фото згруповані за розділами: «Народний одяг та обряди», «Ремесла та промисли», «Сакральне мистецтво». Серед них бачимо як доволі відомі твори,



такі як «Віальниця» (яка часто експонувалася на різних виставках та була визнана кращою світлиною на I Всеслов'янській мистецькій фотовиставці у Загребі у 1935 р.), «Маланка Суховій» (1929 р.), «Дівчина у святковому вбранні» (1929 р.), так і багато досі не відомих широкому загалу. Серед них, зокрема, бачимо цінні репортажні фотографії традиційних весільних обрядів, різноманітних технологічних процесів (таких як будівництво, рибальство, гончарство, писанкування, виготовлення сирних коників, обробка тютюну, мочення та просушування конопель, протискування прядива та тканин). Також ці твори несуть багату інформацію про народну ношу та традиційні прикраси. Тут же бачимо чимало фотопортретів май-

стрів народних промислів та ремесел, часто безпосередньо за роботою. Особлива цінність представлених світлин у тому, що багато з них зроблені у жанрі репортажу і показують нам живі, яскраві картини народного життя, людей минулого з їхніми емоціями та історіями.

Альбом «Галичина ХХ ст. у світлинах Юліана Дороша» авторів-упорядників Лариси Караваєвої, Михайла Лабойко, Наталії Тимець є цінним джерелом для всіх, хто цікавиться традиційною культурою та народним мистецтвом теренів Галичини. Сподіваємося, що його поява сприятиме поживленню зацікавленням творчою спадщиною видатного фотомистця.